

Sygn. akt III U 61/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 sierpnia 2022r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Mirosław Kowalewski
Protokolant:	Piotr Sielawa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 lipca 2022r. w Suwałkach

sprawy **W. W.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu

w związku z odwołaniem W. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 10 listopada 2021r. znak (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że W. W., jako sobą prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 lutego 2021r. do 28 lutego 2021r.;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz W. W. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 61/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10.11.2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na art. 83 ust. 1, ust. 1 pkt 2, w zw. z art.11 ust.2, art. 14 ust.1, 1a i 2 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021r. poz. 423, z późn. zm.) stwierdził, że W. W., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 01.06.2015r. do 26.04.2017r. od 26.04.2018r. do 12.08.2018r. od 12.08.2019r. do 31.01.2021r. i od 01.03.2021r.

Argumentował, że W. W. tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego między innymi od 12.08.2019 r. tj. po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego. W dniu 04.05.2021r. do Zakładu wpłynął jej wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za luty i marzec 2021r. Po terminie

opłacona została jedynie składka za luty 2021r. Wnioskodawczyni nie wskazała żadnych szczególnych okoliczności, które przemawiałyby za pozytywnym rozpatrzeniem wniosku, dlatego organ rentowy odmówił wyrażenia zgody na opłatę składek po terminie za luty 2021r., o czym poinformował wnioskodawczynię pismem z dnia 26.05.2021r. Z ponownym wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie za luty 2021r. skarżąca zwróciła się w dniu 08.06.2021r. Organ rentowy podtrzymał dotychczasowe stanowisko. W dniu 02.08.2021r. odwołująca po raz kolejny wystąpiła z wnioskiem o przywrócenie terminu płatności składek za luty 2021r. Pismem z dnia 27.08.2021r. organ rentowy poinformował ją, że w tej kwestii zostało już zajęte stanowisko oraz, że może wystąpić o wydanie decyzji o okresach podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Z wnioskiem po wydanie decyzji w sprawie składek W. W. wystąpiła w dniu 14.09.2021r. i 23.10.2021r.

W odniesieniu do nieterminowej wpłaty za luty 2021r. organ rentowy wskazał na niedołożenie należytej staranności po stronie odwołującej w zakresie prawidłowego rozliczenia i uregulowania składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, co nie może stanowić podstawy do wyrażenia zgody na przywrócenie terminu. Ubezpieczenie chorobowe dla osób prowadzących działalność gospodarczą jest dobrowolne, zatem osoba podlegająca temu ubezpieczeniu powinna zachować staranność wymaganą od przedsiębiorcy przy regulacji opłat składek, jeżeli wyraża wolę zachowania ciągłości dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Organ rentowy wskazał na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 18.04.2012r. sygn. II UK 188/11, który wskazał, że określenie "składki należnej" nie jest przypadkowe, gdyż odnoszący się do składki przymiotnik oznacza, że chodzi o należną składkę, czyli pełną składkę, a więc nie wystarcza jej część. Należna składka to taka, która powinna być zapłacona. Jeżeli składka jest mniejsza niż należna, to dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje z mocy ustawy. Dobrowolne ubezpieczenie chorobowe zależy od wniosku i od uiszczenia należnej składki. Te warunki są swoiste i różniące to ubezpieczenie od ubezpieczeń społecznych obowiązkowych. W przypadku ubezpieczonej składka za luty 2021r. nie została opłacona w należnej wysokości, zatem w okresie od 1 do 28.02.2021r. W. W. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Ponownie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu podlega natomiast od 01.03.2021r. na zasadzie wniosku dorozumianego.

W. W. zaskarżyła powyższą decyzję w części dotyczącej stwierdzenia, że w okresie od 01.02.2021r. do 28.02.2021r. nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że w spornym okresie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w ramach prowadzonej działalności gospodarczej oraz o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. Podniosła, że w dniu 08.03.2021r. opłaciła składkę na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, za miesiąc luty 2021r. w wysokości (...) zł, czyli od pełnej podstawy wymiaru składek. Z uwagi na to, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, za miesiąc luty 2021r. była taka sama jak za miesiąc styczeń 2021 r. to w marcu 2021 r., przy opłaceniu składki za luty 2021r. nie była składana deklaracja rozliczeniowa ZUS-DRA. Natomiast w miesiącu marcu 2021r. z uwagi na chorobę przebywała na zwolnieniu lekarskim przez 4 dni t.j. od 15 do 18 marca 2021 r. i w związku z tym zmniejszyła się podstawa wymiaru jej składek na ubezpieczenie społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za marzec 2021 r. Z tego powodu opłacając w kwietniu 2021 r. składkę na ubezpieczenia społeczne za miesiąc marzec 2021 r. została opłacona składka od niższej podstawy wymiaru czyli pomniejszonej o 4 dni zwolnienia lekarskiego. Składkę na ubezpieczenie społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc marzec 2021 r. opłaciła w dniu 09.04.2021r. Natomiast w dniu 07.04.2022r. księgowa skarżącej - J. G. - złożyła w imieniu W. W. deklarację rozliczeniową ZUS-DRA za marzec 2021 r., przy czym przez omyłkę wpisała, że deklaracja ta dotyczy miesiąca lutego 2021 r., a nie miesiąca marca 2021 r. Omyłkowe wskazanie w deklaracji ZUS-DRA z 07.04.2021r. że dotyczy ona lutego 2021r. zamiast marca 2021r. spowodowało niezależny od odwołującej i nie wynikający z jakiegokolwiek jej zaniedbania ciąg negatywnych dla niej zdarzeń i konsekwencji. Zdaniem skarżącej z chwilą otrzymania deklaracji ZUS-DRA z dnia 07.04.2021 r. z wpisanym okresem luty 2021 r. w systemie ZUS automatycznie pojawiła się nadpłata za luty 2021 r. Wynikało to z tego, że składka opłacona w dniu 08.03.2021r. w kwocie (...)zł była o 138.80 zł wyższa niż wynikająca z błędnej deklaracji ZUS-DRA z 07.04.2021r. W. W. nie była świadoma tego faktu, a księgowa po zauważeniu omyłki, w ustawowym terminie 7 dni, dokonała korekty deklaracji

ZUS-DRA za luty 2021r. wysyłając ją w dniu 14.04.2021r. W Korekcie wskazana została prawidłowa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za luty 2021r. – taka, od której w dniu 08.03.2021r. opłacona została składka. Jednocześnie księgowa złożyła deklarację ZUS-DRA za marzec 2021r. z taką podstawą wymiaru składek, od której w dniu 09.04.2021r. odwołująca opłaciła składkę na ubezpieczenie społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za marzec 2021r. Dopiero w piśmie z dnia 13.07.2021r. otrzymała informację o skorygowaniu okresu ubezpieczenia w zakresie dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego za miesiąc luty 2021r. Z pisma tego wynikało, że dopiero z chwilą jego sporządzenia została usunięta składka na ubezpieczenie chorobowe za luty 2021r. Podniosła, że jej wolą nie było, aby ustało jej ubezpieczenie chorobowe. Kilkukrotnie wносиła o wyrażenie zgody na przywrócenie terminu do opłacenia składki na ubezpieczenie chorobowe za luty 2021r. ale spotykała się z nieuzasadnioną jej zdaniem odmową ze strony organu rentowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od odwołującej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisowych. Podtrzymał odstawy skarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W. W. od maja 2015r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą od firmą (...). Od czerwca 2015r. podlega również dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Obsługą finansową jej firmy zajmuje się Biuro Rachunkowe prowadzone przez J. G..

W dniu 08.03.2021r. J. G. – prowadząca księgować odwołującej - opłaciła składkę na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe wnioskodawczyni, za luty 2021r. w wysokości (...) tj. od pełnej podstawy wymiaru składek. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, za luty 2021r. była taka sama jak za styczeń 2021r. i dlatego przy opłaceniu składki w marcu 2021r. odwołująca nie składała deklaracji rozliczeniowej ZUS-DRA.

W dniach 15-18 marca 2021r. (4 dni) odwołująca przebywała na zwolnieniu lekarskim i to powodowało zmniejszenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Księgowa odwołującej w dniu 07.04.2021r. złożyła w imieniu wnioskodawczyni deklarację rozliczeniową ZUS-DRA i przez omyłkę wpisała, że dotyczy ona lutego 2021r., a nie marca 2021r. Opłacając w dniu 09.04.2021r. składkę na ubezpieczenia za marzec 2021r. odwołująca uregulowała ją od niższej podstawy wymiaru.

Sytuacja, która skutkowała ostatecznie wyłączeniem odwołującej przez organ rentowy z ubezpieczenia chorobowego, wynikała z błędu księgowej przy składaniu deklaracji rozliczeniowej ZUS-DRA za marzec 2021r. i podania w niej, że dotyczy ona lutego 2021r. W ustawowym terminie 7 dni księgowa wnioskodawczyni dokonała korekty deklaracji ZUS-DRA za luty 2021r., wysyłając ją w dniu 14.04.2021r. z podaną prawidłową podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne tj. od której w dniu 08.03.2021r. opłacona została składka. Została również złożona deklaracja ZUS-DRA za marzec 2021r. z podstawą wymiaru składek, od której w dniu 09.04.2021r. została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne, w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za marzec 2021r.

W związku z zaistniałą sytuacją odwołująca w dniu 04.05.2021r. złożyła do organu rentowego wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie na ubezpieczenie chorobowe, wskazując, że dotyczy on lutego 2021r. Pismem z dnia 26.05.2021r. ZUS poinformował, że nie wyraził zgody na opłacenie przez nią składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie. Uzasadniał, że jest to pierwszy wniosek W. W. o wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie, natomiast w uzasadnieniu wniosku, jako przyczynę opłacenia w niewłaściwej wysokości składki z lutego 2021r., wskazała złożone korekty rozliczeń za luty i marzec 2021r., co nie stanowi szczególnej okoliczności uzasadniającej pozytywne rozpoznanie wniosku. Z ponownym wnioskiem odwołująca wystąpiła w dniu 08.06.2021r. i w jego uzasadnieniu szczegółowo przytoczyła okoliczności związane z sytuacją opłacenia składek za luty i marzec 2021r. oraz złożenia deklaracji rozliczeniowej za marzec 2021r. z błędem polegającym na podaniu, że dotyczyła ona lutego 2021r. Pismem z dnia 24.06.2021r. organ rentowy poinformował, że nie wyraził zgody na opłacenie składki na ubezpieczenie chorobowe za luty 2021r. po terminie. Podtrzymał argumenty z wcześniejszej decyzji. W dniu 02.08.2021r. odwołująca wystosowała pismo zawierające prośbę o wyrażenie zgody na opłacenie składki po

terminie. Organ rentowy pismem z dnia 27.08.2021r. powołał się na pisma z dnia 26.05.2021r. i 24.06.2021r., w których udzielił jej odpowiedzi na wcześniejsze wnioski o wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie i ponownie poinformował, że może ona wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji o okresach podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, od którego będzie jej przysługiwało odwołanie do sądu (akta ZUS bez kolejno ponumerowanych kart, zeznania odwołującej k. 70, świadek J. G. k. 75-75v).

W dniach 14.09.2021r. i 23.10.2021r. odwołująca złożyła wnioski o wydanie decyzji w sprawie o okresach podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 423 ze zm.), osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą i podlegające z tego tytułu obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, podlegają ubezpieczeniu chorobowemu dobrowolnie, na wniosek.

Osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, opłacająca składki wyłącznie za siebie, zobowiązana jest opłacać składki za dany miesiąc, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca (art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy).

W dacie wydania skarżonej decyzji obowiązywał art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej, zgodnie z którym ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe ustawało od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie - w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących, duchownych oraz osób wymienionych w art. 7; w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, mógł wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2a.

Przepis ten został uchylony ustawą z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1621) – art. 1 pkt 3 lit.c.

Z uzasadnienia decyzji, jak i odpowiedzi na odwołanie wynika, że decyzję o wyłączeniu odwołującej z ubezpieczenia chorobowego organ rentowy podjął z uwagi na nieopłacenie przez nią należnej składki w terminie.

Sekwencja zdarzeń, która nie została przez organ rentowy zakwestionowana, wskazuje jednoznacznie, że odwołująca należną składkę na ubezpieczenie chorobowe za luty 2021r. opłaciła w terminie i w pełnej t.j. należnej wysokości. Nadmienić należy, że składki na to ubezpieczenie za kolejne miesiące 2021r. również zostały przez nią uregulowane terminowo i w pełnej wysokości.

Na wstępie Sąd pragnie wskazać, że znana jest mu treść uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10.02.2022r. sygn. III UZP 10/21, które teza ustala, iż dobrowolne ubezpieczenie chorobowe osoby prowadzącej pozarolniczą działalność ustaje w przypadku opłacenia składki w terminie, ale w wysokości niższej niż należna (art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 423 ze zm., w brzmieniu obowiązującym przed 01.01.2022r.). Organ rentowy, uzasadniając swoje stanowisko w sprawie wskazywał na jej treść, argumentując, że przesądza ona o prawidłowości skarżonej decyzji. Z takim stanowiskiem nie można się jednak zgodzić. Treść uchwały z dnia 10.02.2022r. wskazuje na konkretną sytuację, która skutkuje ustaniem ubezpieczenia chorobowego osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą i polega ona na nieopłaceniu składki w pełnej wysokości. Natomiast w przypadku odwołującej nie doszło do opłacenia składki za luty 2021r. w niższej wysokości. W dniu 08.03.2021r. odwołująca opłaciła składkę za luty 2021r. w pełnej wysokości. Omyłka po stronie odwołującej, która nastąpiła przy składaniu deklaracji za marzec 2021r. nie zmienia faktu, że składka za luty 2021r. została przez nią uiszczona w terminie i w pełnej wysokości. Korekta deklaracji ZUS –DRA została przez nią złożona w terminie i w sytuacji, gdy organ rentowy dysponując pełną historią ubezpieczenia odwołującej nie był w stanie zweryfikować, czy składka za luty 2021r. została przez nią uiszczona w pełnej wysokości i w terminie czy też nie. Nadmienić należy, że w piśmie informującym, że nie została wyrażona zgodna na opłacenie przez nią składki po terminie, organ rentowy przyznał, że odwołująca po raz pierwszy wystąpiła z takim wnioskiem (działalność

gospodarczą prowadzi od czerwca 2015r. i od tego czasu podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu). Zatem taką informację organ rentowy mógł zweryfikować w systemie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie wskazuje jednoznacznie, że w dniu 08.03.2021r. odwołująca opłaciła należną, czyli pełną składkę za luty 2021r. Kolejne również zostały przez nią opłacone w terminie. W przypadku odwołującej, która przy prowadzeniu księgowości posiłkuje się pomocą biura rachunkowego, organ rentowy podnosił zarzut niedochowania należytej staranności przez fachowy podmiot i tym samym konieczność poniesienia konsekwencji takich zaniedbań. W przedmiotowej sprawie zarzut ten nie może stanowić podstawy do oddalenia odwołania. Wnioskodawczyni, jak również świadek J. G. jednocześnie, zgodnie i wiarygodnie wskazały na okoliczności, które doprowadziły do zaistniałej sytuacji. Świadek J. G. przyznała, jak doszło do omyłki oraz, że sama wykryła błąd i w terminie zgłosiła go do organu rentowego. Natomiast ustanie ubezpieczenia chorobowego za luty 2021r. byłoby możliwe w sytuacji gdyby wysokość należnej składki za ten miesiąc została przez odwołującą uiszczona w niższej wysokości lub w ogóle nie została opłacona (vide uchwała SN z 10.02.2022r. i orzecznictwo w niej powołane) – a taka sytuacja w sprawie niniejszej nie miała miejsca.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ §2 kpc orzeczono, jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego rozstrzygnięto na podstawie art. 98 §1, §1¹, art. 99 kpc w zw. z §9 ust. 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 265 ze zm.).